

Kwalitatief onderzoek naar de ervaringen van jeugdigen en ouders met het pedagogisch
klimaat in verschillende vormen van residentiële jeugdhulp

Dilara Ucar S3828948
Masterthesis Orthopedagogiek
Faculteit der Gedrags- en Maatschappij Wetenschappen
Rijksuniversiteit Groningen

Begeleiders: dr. Y.G. Riemersma & dr. A.E. Zijlstra

Tweede beoordelaar: dr. L.W. van Haaften

16-01-2023

Aantal woorden: 8461

Abstract

Residential youth care seems to pay little attention to creating a safe and good pedagogical climate, while it is one of the components to encourage the positive development of youth. The pedagogical climate within residential youth care refers to the care and upbringing that youth need. Six principles form a model for a positive pedagogical climate: support and responsiveness, autonomy, structure, clear explanation and information from the professionals, interactions between youth and the bond between youth and their parents. There are various types of care within residential youth care: alternative forms- small group living facilities and family group homes- and regular treatment groups. Each type of care has its own way of approach. The aim of this research is to gain insight into the experiences of youth and parents with the pedagogical climate in these types of care. Interviews based on a Q-sort were conducted with thirty youth and fourteen parents. Results show that youth and parents have both positive and negative experiences with the pedagogical climate. Youth and parents in the alternative care in particular have positive experiences with the pedagogical climate. According to youth and parents, stability, future perspectives and safety make a major contribution to the positive outcomes of care. Youth and parents in alternative care experience the stability, future perspectives and safety more pleasantly than youth and parents in regular treatment groups. Given that small group living facilities offer better opportunities, the government should focus more on creating and developing this type of care.

Samenvatting

De residentiële jeugdhulp lijkt weinig aandacht te besteden aan het creëren van een veilig en positief pedagogisch klimaat, terwijl dit één van de onderdelen is om de positieve ontwikkeling van jeugdigen te stimuleren. Het pedagogisch klimaat binnen de residentiële jeugdhulp verwijst naar de verzorging en opvoeding die jeugdigen nodig hebben. Zes uitgangspunten vormen een model voor een positief pedagogisch klimaat: steun en responsiviteit, autonomie, structuur, duidelijke uitleg en informatie vanuit de professionals, interacties tussen jeugdigen en de band tussen jeugdige en ouder. Binnen de residentiële jeugdhulp zijn er verschillende vormen van hulp; alternatieve vormen- kleinschalige voorzieningen en gezinshuizen- en reguliere voorzieningen. Elk vorm van hulp heeft zijn eigen aanpak. Het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in de ervaringen van jeugdigen en ouders met het pedagogisch klimaat in deze vormen van hulp. Interviews op basis van een gelegde Q-sort zijn afgenomen bij dertig jeugdigen en veertien ouders. Uit resultaten blijkt dat jeugdigen en ouders zowel positieve als negatieve ervaringen hebben met het pedagogisch klimaat. Voornamelijk jeugdigen en ouders

in de alternatieve vormen hebben positieve ervaringen met het pedagogisch klimaat. Stabiliteit, toekomstperspectief en veiligheid hebben volgens de jeugdigen en ouders een grote bijdrage aan de positieve uitkomsten van hulp. Jeugdigen en ouders in alternatieve vormen ervaren de stabiliteit, toekomstperspectief en veiligheid prettiger dan de jeugdigen en ouders in de reguliere voorzieningen. Gezien de kleinschalige voorzieningen betere mogelijkheden bieden, zou de overheid zich meer kunnen focussen op het ontwikkelen en inzetten van deze vorm van hulp.

Inleiding

In het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) staat geschreven dat iedere jeugdige het recht heeft om in een veilige en stabiele omgeving bij haar of zijn familie op te groeien (Van den Bergh et al., 2011). Echter, is het niet voor elke jeugdige mogelijk om thuis te wonen. Jeugdigen die vanwege opvoed- of opgroei problemen thuis niet meer kunnen wonen bij hun ouders, hebben recht op bijzondere bescherming, ook wel recht op alternatieve zorg genoemd (UN General Assembly, 2010). In 2022 was het aantal jeugdigen die thuis niet kunnen wonen en aldus recht hadden op alternatieve zorg, ruim 40.000 (CBS, 2021). Ongeveer de helft van de jeugdigen die niet meer thuis kunnen wonen, verblijven in een residentiële jeugdhulp. De residentiële jeugdhulp is een ‘zwaardere’ vorm van opvang die ingezet wordt wanneer de jeugdige niet te plaatsen is bij familie of in een pleeggezin (Harder et al., 2020). Het is een vorm van hulpverlening waarbij jeugdigen vrijwillig of gedwongen, dag en nacht in een instelling verblijven (De Lange et al., 2015). De residentiële jeugdhulp biedt hulp aan jeugdigen tussen de nul en achttien jaar met uiteenlopende problemen (De Lange et al., 2015). Indien er een duidelijke hulpvraag naar is, is een verlenging van plaatsing tot 23 jaar mogelijk. Binnen de residentiële jeugdhulp zijn er verschillende vormen van hulp; alternatieve vormen en reguliere voorzieningen (Mourits & Addink, 2021; Nijhof et al., 2020). De alternatieve vormen bestaan uit kleinschalige voorzieningen en gezinshuizen. Kleinschalige voorzieningen worden gekenmerkt door; vier tot zes jeugdigen op de groep, een vast team van professionals (drie of vier professionals) en vaak gevestigd in een woonwijk (Mourits & Addink, 2021; Nijhof et al., 2020). De gezinshuizen worden gekenmerkt door; drie tot zes jeugdigen op de groep, één of twee vaste gezinshuisouders waarvan één ouder met een professionele achtergrond, soms met inwonende kinderen en meestal gevestigd in een woonwijk (De Baat & Berg-le Clerq, 2013; Mourits & Addink, 2021). De reguliere voorzieningen daarentegen worden gekenmerkt door; acht tot tien jeugdigen op de groep, een groot team van wisselende professionals (acht tot twaalf professionals) en vaak gevestigd op een afgesloten terrein (De Lange et al., 2015; Mourits & Addink, 2021). De problematiek van de jeugdigen die verblijven in de residentiële jeugdhulp is vaak meervoudig en complex (De Lange et al., 2015). De meeste jeugdigen die opgenomen zijn, hebben psychosociale problemen zoals gedragsproblemen en emotionele problemen (Leloux-Opmeer et al., 2017). Bovendien is er vaak sprake van één of meerdere problemen op het gebied van gezin van herkomst en opvoeding zoals problemen in ouder-kindrelatie, verwaarlozing of misbruik (De Lange et al., 2015). Het uiteindelijke doel van residentiële jeugdhulp is een situatie creëren waarin jeugdigen zich gezond en veilig kunnen

ontwikkelen en zelfredzaam zijn om in de maatschappij te participeren (De Lange et al., 2015). Eén van de onderdelen om de positieve ontwikkeling van jeugdigen te stimuleren, is het bieden van een positief pedagogisch klimaat (Leipoldt et al., 2019; Van der Helm, 2011).

Hoewel de rol van een positief pedagogisch klimaat gezien wordt als één van de onderdelen om de positieve ontwikkeling van jeugdigen te stimuleren, is hier weinig onderzoek naar gedaan binnen de verschillende vormen van residentiële jeugdhulp. Kennis over het pedagogisch klimaat lijkt in de reguliere voorzieningen in ontwikkeling te zijn, maar is zeer beperkt in de nieuwe alternatieve vormen (De Lange et al., 2015). Omdat een positief pedagogisch klimaat kan leiden tot positieve uitkomsten van hulp, is het van belang om te onderzoeken wat ‘werkt’ binnen de residentiële jeugdhulp (De Lange et al., 2015; Jongepier et al., 2010).

Jeugdigen in de residentiële jeugdhulp krijgen niet alleen behandeling voor hun problemen, maar verblijven ook een langere tijd in de vorm van hulp waardoor ze verzorging en opvoeding nodig hebben (De Lange et al., 2015). Het pedagogisch klimaat verwijst naar deze verzorging en opvoeding die jeugdigen nodig hebben binnen de residentiële jeugdhulp (De Lange et al., 2015). Professionals geven met hun handelen een vorm aan het pedagogisch klimaat binnen de residentiële hulp. Uit literatuur komt naar voren dat er zes uitgangspunten een model vormen voor een positief pedagogisch klimaat in de residentiële jeugdhulp (Jongepier et al., 2010). Het allereerste uitgangspunt is dat emotionele steun en sensitieve responsiviteit vanuit professionals het ontwikkelen van competenties en prosociaal gedrag onder de jeugdigen kan bevorderen (Meij, 2011). Wanneer professionals oog hebben voor de signalen van de jeugdigen en hier adequaat op reageren, kunnen de jeugdigen zich begrepen en geaccepteerd voelen (Jongepier et al., 2010). Een tweede uitgangspunt is het stimuleren van autonomie en het bieden van ruimte door de professionals waardoor jeugdigen meer de kans en ruimte hebben om initiatieven te nemen. Professionals moeten de jeugdigen stimuleren in het zoveel mogelijk zelf te doen en zelf op te lossen van problemen (Jongepier et al., 2010). Het derde uitgangspunt, professionals die structureren en grenzen stellen, leidt tot duidelijkheid bij de jeugdigen (Van der Helm et al., 2009). Door het structureren van activiteiten en taken weten jeugdigen wat er van hen verwacht wordt (Jongepier et al., 2010). Het vierde uitgangspunt is de door de professionals gegeven uitleg en informatie aan de jeugdigen. Professionals horen niet alleen te belonen en te straffen, maar er ook op aan te wijzen wanneer iets niet goed is en wat de gevolgen er van kunnen zijn (Vermeer & Groeneveld, 2017). Jeugdigen kunnen hierdoor leren en begrijpen wat er gebeurt. Verder

bevordert het hun empathie en prosociaal gedrag (Jongepier et al., 2010). Het vijfde uitgangspunt is het begeleiden van de interacties tussen de jeugdigen. Professionals die aandacht besteden aan de positieve interacties tussen de jeugdigen, kunnen het prosociaal gedrag van de jeugdigen laten toenemen (Jongepier et al., 2010). Hierdoor zullen de jeugdigen meer naar elkaar luisteren en elkaar kunnen helpen (Van der Helm et al., 2009). Het laatste uitgangspunt betreft de band tussen jeugdigen en ouders. Professionals moeten de jeugdigen en ouders stimuleren en ondersteunen bij het onderhouden van het contact (Jongepier et al., 2010). Voor de jeugdigen blijft de band met hun ouders alsnog van groot belang.

Naast een positief pedagogisch klimaat, is stabiliteit en toekomstperspectief een randvoorwaarde voor de ontwikkeling van jeugdigen in de residentiële jeugdhulp. Jeugdigen hebben het recht op continuïteit in de opvoeding, aldus het Kinderrechtenverdrag (UN General Assembly, 2010). Dit houdt in dat de gezins- en opvoedsituatie van jeugdigen niet elke keer veranderd moeten worden. Hierbij gaat het zowel om stabiliteit in omgeving als stabiliteit in verzorgers. Een gebrek aan stabiliteit bij jeugdigen in de residentiële jeugdhulp kan namelijk een negatieve invloed op de algehele ontwikkeling van deze jeugdigen hebben (Christiansen et al., 2010; Stubenbort et al., 2010). Zo wordt door een gebrek aan stabiliteit, het aangaan van veilige hechtingsrelaties met professionals en andere jeugdigen op de groep bemoeilijkt voor de jeugdigen (Juffer, 2010). Ook kan een gebrek aan stabiliteit leiden tot het missen van een helder toekomstperspectief, omdat het onzekerheid kan creëren onder de jeugdigen (Lindqvist, 2011; Wiersma & Van der Kooi, 2017). Wanneer er onduidelijkheid heerst over het toekomstperspectief van jeugdigen in de residentiële jeugdhulp, is er kans op een negatief effect op behandelingsuitkomsten van de jeugdigen (Lindqvist, 2011). Immers is het ervaren van een helder toekomstperspectief een beschermende factor voor de gezonde ontwikkeling van jeugdigen (Zijlstra, 2022). Het is dus van belang dat elke jeugdige opgroeit in stabiliteit en een helder toekomstperspectief ervaart (Van der Steege, 2013; Zijlstra, 2022).

Uit literatuur blijkt dat de reguliere jeugdhulp onvoldoende tegemoetkomt van de behoeften van de jeugdigen. Het bieden van een positief pedagogisch klimaat op een plek waar acht of meer jeugdigen verblijven, lijkt een uitdaging te zijn (Nijhof et al., 2020). Doordat er sprake is van een relatief groot team met wisselende professionals, ervaren jeugdigen weinig stabiliteit wat betreft professionals (Nijhof et al., 2020; Van Dam et al., 2010). Dit zou het aangaan van behandelrelaties met professionals bemoeilijken. Door de complexe problematiek van deze jeugdigen zijn ze vaak moeilijk te hanteren, waardoor ze

veelvuldig door- en overgeplaatst worden (Nijhof et al., 2020). Hierdoor krijgen deze jeugdigen niet alleen te maken met instabiliteit wat betreft verzorgers, maar ook met instabiliteit in verblijf en omgeving (Bederian-Gardner et al., 2018). Ook dit zorgt ervoor dat jeugdigen moeilijkheden ervaren bij het opbouwen van relaties met professionals en andere jeugdigen op de groep (Nijhof et al., 2020). Tevens is er door de grootte van de groep minder aandacht voor de individuele doelen, behoeften en talenten van jeugdigen (Van der Steege et al., 2016).

Om meer tegemoet te komen aan de behoeften van de jeugdigen, is er gestart met nieuwe alternatieve vormen van residentiële jeugdhulp: kleinschalige voorzieningen en gezinshuizen. Deze alternatieve vormen van hulp worden aangeboden aan jeugdigen met als doel om een veiligere en stabielere leefomgeving te bieden en meer te focussen op een helder toekomstperspectief (Nijhof et al., 2020; Mourits & Addink, 2021). Dit kan onder ander gedaan worden door de jeugdigen meer individueel te benaderen. Jeugdigen in deze vormen van hulp worden meer beschouwd als een individu en minder als een onderdeel van een grote groep (Meins, 2013). Door een beperkt aantal professionals en een kleine groepsgrootte, dat bijdraagt aan de stabiliteit van de jeugdigen, is het makkelijker voor de jeugdigen om een goede behandelrelatie met elkaar aan te gaan (Nijhof et al., 2020). Doordat er voor de professionals meer ruimte ontstaat om de jeugdigen als een 'individu' te benaderen, kan de professional sensitief aansluiten aan diens behoeften en talenten. Ook kan de rust op de groep bevorderd worden omdat het voor de professionals overzichtelijker is met een kleine groep (Nijhof et al., 2020). Zo kunnen jeugdigen niet alleen goede behandelrelaties met professionals aangaan, maar ook met andere jeugdigen op de groep (Roest et al., 2016). Bovendien proberen de alternatieve vormen zoveel mogelijk een gezinssituatie te benaderen en een huiselijke omgeving te bieden (Mourits & Addink, 2021). Tot slot is het intensief betrekken van de ouders van jeugdigen bij de behandeling en opvoeding ook een belangrijke doelstelling in de alternatieve vormen.

Huidig onderzoek

Uit bestaande literatuur is bekend dat een positief pedagogisch klimaat en het bieden van stabiliteit en toekomstperspectief voorwaarden zijn voor de positieve ontwikkeling van jeugdigen in de residentiële jeugdhulp (De Lange et al., 2015; Jongepier et al., 2010; Nijhof et al., 2020). Ondanks dat er steeds meer onderzoeken worden uitgevoerd naar het pedagogisch klimaat in de residentiële jeugdhulp, is er weinig bekend over de ervaringen van de jeugdigen en ouders met het pedagogisch klimaat (De Lange et al., 2015). Daarnaast is er weinig

onderzoek gedaan naar de kleinschalige voorzieningen van residentiële jeugdhulp, omdat dit nog een relatief nieuw aanbod is (Nijhof et al., 2020). Dit onderzoek richt zich op de verschillende vormen van residentiële jeugdhulp; alternatieve vormen -kleinschalige voorzieningen en gezinshuizen- en reguliere voorzieningen, waarbij de focus op het pedagogisch klimaat in deze vormen centraal staat. Door te verdiepen in het pedagogisch klimaat in de residentiële jeugdhulp, kunnen er nieuwe inzichten ontstaan over mogelijke werkzame factoren in de residentiële jeugdhulp en mogelijke verbeterpunten in het realiseren van een effectiever beleid.

Het doel van huidig onderzoek is om inzicht te krijgen in de ervaringen van jeugdigen en hun ouders met het pedagogisch klimaat in de verschillende vormen van hulp. De onderzoeksvraag die centraal staat luidt als volgt: *Wat zijn de ervaringen van jeugdigen en hun ouders met het pedagogisch klimaat in de kleinschalige voorzieningen, gezinshuizen en reguliere voorzieningen van de residentiële jeugdhulp?* Er wordt verwacht dat de jeugdigen in de alternatieve vormen van residentiële jeugdhulp positievere ervaringen hebben in vergelijking tot jeugdigen in de reguliere voorzieningen van residentiële jeugdhulp.

Methode

Onderzoeksdesign

Om de ervaringen van jeugdigen en ouders over de verschillende vormen -kleinschalige voorzieningen, gezinshuizen en reguliere voorzieningen- van residentiële jeugdhulp in kaart te brengen, is er een kwalitatief onderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek betreft een *multiple case study* en maakt een onderdeel uit van een longitudinaal onderzoek naar uitkomsten van alternatieve vormen van residentiële jeugdhulp, waarbij de focus op ervaringen van jeugdigen en ouders met betrekking tot het pedagogisch klimaat ligt. Interviews zijn afgenomen van jeugdigen en hun ouders over hun ervaringen met het pedagogisch klimaat nadat jeugdigen minstens twee maanden in een vorm van hulp verbleven.

Setting

Het gehele onderzoek is uitgevoerd bij de alternatieve vormen -kleinschalige voorzieningen en gezinshuizen- en reguliere voorzieningen. In totaal zijn er zeven voorzieningen geïncludeerd waaronder drie kleinschalige voorzieningen, twee reguliere voorzieningen en twee gezinshuizen. De kenmerken van deze drie vormen van hulp worden weergegeven in Tabel 1.

Tabel 1*Overzicht participerende voorzieningen*

Vorm van hulp	Aantal jeugdigen	Leeftijden	Aantal professional per dienst	In gewone woonwijk
Kleinschalige voorziening (A)	6-8	6-23	3 (op 8 jeugdigen)	Ja
Gezinshuis (B)	4	12+	2 (op 4 jeugdigen)	Ja
Reguliere vorm (C)	10	6-12	2 (tijdelijk 3 i.v.m corona)	Nee
Kleinschalige voorziening (D)	5	12-18+	Verschilt per dienst	Ja
Gezinshuis (E)	Gezinshuis 1: 6 16+groep: 5 Externe gezinshuis 1: 4	10-18+	Gezinshuis 1: 1-2 16+groep: 1 Externe gezinshuis: 2	Ja
Reguliere vorm (F)	8	12-18	2	Nee
Kleinschalige voorziening (G)	5	12-18	1 (1 op 5)	Ja

Populatie en sample

Voor dit kwalitatieve onderzoek is er gebruik gemaakt van de doelgerichte steekproef binnen het onderzoek naar alternatieve vormen van residentiële jeugdhulp. Jeugdigen tussen zes en achttien jaar oud zijn meegenomen in dit onderzoek. Jeugdigen tussen de achttien en twintig jaar mochten ook deelnemen aan het onderzoek, mits zij niet binnen één

jaar zelfstandig gaan wonen. Enkel jeugdigen die zelf in staat waren om een vragenlijst in te vullen, zijn geïnccludeerd in dit onderzoek. Uiteindelijk zijn er in totaal dertig jeugdigen en veertien ouders geselecteerd. De participantengroep bestond uit zestien jongens (53,3%), veertien meisjes (46,7%), elf moeders (78,6%) en drie vaders (21,4%). De leeftijd van de jeugdigen varieerden tussen de 9 en 20 jaar, met een gemiddelde leeftijd van 14.71. De leeftijd van de ouders varieerden tussen de 31 en 53 met een gemiddelde leeftijd van 41.58.

Tabel 2

Kenmerken van jeugdigen in de verschillende vormen van hulp

Vormen van hulp	Aantal jeugdigen (n=)	Gemiddelde leeftijd van de jeugdigen Gem. SD		Geslacht van de jeugdige	Percentage eerste uithuisplaatsing (ja)	Percentage vrijwillige maatregel (ja)
Kleinschalige voorziening (A)	7	15.71	2.56	57%	57.1 %	100%
Gezinshuis (B)	4	15.25	1.26	75%	0%	25%
Reguliere vorm (C)	6	10.60	0.55	16.7%	33.3%	33.3%
Kleinschalige voorziening (D)	5	16.25	2.97	60%	25%	33.3%
Gezinshuis (E)	2	16	1.41	0%	100%	100%
Reguliere vorm (F)	4	15	2.45	50%	75%	100%

Kleinschalige voorziening (G)	2	15.50	2.12	50%	0%	0%
-------------------------------------	---	-------	------	-----	----	----

^a n= 30 jeugdigen in totaal

^b Geslacht= percentage vrouw

Procedure

Allereerst werd het onderzoek onder de aandacht gebracht bij jeugdigen die op de aanmeldingslijst stonden voor een plaatsing in één van de vormen. Vervolgens werd er door de professional gevraagd of de jeugdigen en hun ouders mee wilden doen met het onderzoek. Bij instemming van de jeugdigen en hun ouders werd een vervolgspraak gemaakt en werd het onderzoek verder toegelicht. Als jeugdigen tussen de zes en achttien jaar mee wilden doen, werd er schriftelijke toestemming gevraagd aan de gezagsdrager. Aan jeugdigen tussen de twaalf en achttien jaar werd er zelf ook een schriftelijke toestemming gevraagd. Alle jeugdigen die in de periode van maart 2020 tot maart 2021 in een vorm van hulp verbleven, werden gevraagd of ze wilden deelnemen aan het onderzoek.

Voorafgaand de interviews is er toestemming gevraagd om het gesprek te mogen opnemen. De interviews zijn na toestemming opgenomen met een voicerecorder. Na afloop ontvingen de jeugdigen en hun ouders een chocoladereep als dank voor hun deelname. De verzamelde data is vervolgens geanonimiseerd en opgeslagen op een Y-schijf van de universiteit waar enkel onderzoekers toegang tot hebben.

Meetinstrument

Voor de interviews is er gebruik gemaakt van de Q-methodologie. De Q-methodologie is een methode die geschikt is om te achterhalen welke perspectieven er bestaan over een bepaald onderwerp binnen een bepaalde groep (Minkman & Molenveld, 2020). Dit werd gedaan door middel van een set stellingen, ook wel Q-set genoemd. De Q-set over het pedagogisch klimaat is gebaseerd op de methodiekboeken van de drie vormen van hulp. De kernelementen over het pedagogisch klimaat uit de methodiekboeken, werden vertaald naar concrete uitspraken. De deelnemers moesten de kaartjes met concrete uitspraken over het pedagogisch klimaat op een raster met schaalverdeling plaatsen waardoor er Q-sort ontstond, de door deelnemers gesorteerde stellingen van meest naar minst. Het interview dat is afgenomen, bestond uit drie onderdelen: uitleg, leggen van de Q-sort en interview over de gelegde Q-sort. Het interview begon allereerst met een gedetailleerde uitleg over het Q-sort onderzoek. Er werd aan de deelnemers verteld dat ze aan de hand van vooraf opgestelde

uitspraken, een ordening moeten brengen over hun ervaringen met het pedagogisch klimaat. Hierna werd er gestart met het leggen van een Q-sort gericht op het pedagogische klimaat in de residentiële groep. De deelnemers werden als eerst gevraagd de kaarten in drie groepen te verdelen: klopt minder, klopt een beetje en klopt meestal. Vervolgens moesten ze de Q-sort leggen. Voorbeelden van uitspraken op de kaartjes waren: ‘Ik doe leuke dingen met de leiding en ‘Ik zie deze plek als thuis’. Tot slot werd er na het leggen van de Q-sort gevraagd aan de jeugdigen en ouders om hun Q-sort toe te lichten. Voor dit onderzoek is de kwalitatieve toelichting van jeugdigen en hun ouders gebruikt. Er werd aan hen gevraagd hoe zij bepaalde uitspraken ervoeren in de vorm van hulp. Als er uitspraken ontbraken, mochten zij dit aangeven en toevoegen als nieuwe uitspraak. Ook mochten zij aangeven wat de ondersteunende elementen waren in hun vorm van hulp.

Data-analyse

Met toestemming zijn de interviews opgenomen en na afloop getranscribeerd met behulp van het programma F4. De interviews zijn geanalyseerd door middel van een thematische analyse bestaande uit zes fasen (Braun & Clarke, 2006). Allereerst werden de interviews getranscribeerd om vertrouwd te raken met de data. Daarna begon het codeerproces en werden codes toegekend aan verschillende tekstfragmenten uit de interviews. Vervolgens werden codes met vergelijkbare inhoud samengevoegd. Voorafgaand het coderen waren er vier hoofdthema's bepaald op basis van de bestaande literatuur over het pedagogisch klimaat. Deze hoofdthema's waren: sensitiviteit, stabiliteit, structuur en autonomie, ook te zien in Tabel 3. Tijdens het coderen zijn er nog inductief nieuwe hoofdthema's aangemaakt op basis van de ervaringen van jeugdigen en ouders. Na een definitieve lijst met codes, zijn er duidelijk geformuleerde namen toegekend aan de hoofdthema's. De geanalyseerde en gecodeerde transcripten zijn vervolgens met elkaar vergeleken om tot een antwoord te komen op de onderzoeksvraag.

Resultaten

Naast de vier hoofdthema's; sensitiviteit, stabiliteit, structuur en autonomie, bracht de thematische analyse van de interviews nog twee hoofdthema's aan het licht, namelijk betrokkenheid en veiligheid. De hoofdthema's betrokkenheid en veiligheid zijn hoofdthema's die inductief aangemaakt zijn op basis van de ervaringen van jeugdigen en ouders. Per hoofdthema zullen de ervaringen van jeugdigen en hun ouders in de verschillende vormen van hulp weergegeven worden.

Sensitiviteit

Alternatieve vormen

Kleinschalige voorzieningen. Vele jeugdigen en ouders ervaren veel *steun en responsiviteit* vanuit de professionals in de kleinschalige voorzieningen. Zo geven deze jeugdigen en ouders aan dat de jeugdigen veel gesteund worden als het gaat om school, werk of dagbesteding. Ook vinden alle jeugdigen en de meeste ouders dat de professionals laten zien dat ze het belangrijk vinden hoe het met de jeugdige gaat en kijken ze naar wat zij nodig hebben. Zo wordt door de meeste jeugdigen en ouders verteld dat de professionals vaak leuke activiteiten organiseren waardoor de jeugdigen zich minder snel vervelen. De ervaringen van jeugdigen wat betreft het *thuis voelen* verschillen van elkaar. Meer dan de helft van de jeugdigen geven aan dat ze zich niet thuis voelen, met als reden dat ze niet samen wonen met hun ouders. Enkele jeugdigen voelen zich wel thuis, de genoemde redenen hiervoor zijn; de huiselijke en gezellige sfeer en dat het veilig is op de groep. Het merendeel van de ouders vertellen dat zij vinden dat hun kinderen zich thuis voelen in de kleinschalige voorzieningen, omdat de jeugdigen hun plekje hebben gevonden. Dit zou mede komen door; de huiselijke sfeer die er op de groep hangt en de goede relatie die de jeugdigen met hun gezinshuisouders hebben.

Gezinshuizen. Veel *steun en responsiviteit* vanuit de gezinshuisouders ervaren de meeste jeugdigen en ouders ook in de gezinshuizen. Zo geven de meeste jeugdigen en ouders aan dat de gezinshuisouders kijken naar wat de jeugdige individueel nodig heeft. Bovendien vinden de jeugdigen dat de gezinshuisouders ook voornamelijk letten op de goede dingen die ze doen. Twee andere jeugdigen benoemen dat hun gezinshuisouders wel eens naar de dingen kijken die fout gaan, maar dat ze er niet gelijk voor op gestraft worden. Zo zou het één van de jeugdigen helpen om aan zichzelf te werken. Wat betreft het *thuis voelen* op de groep, zijn de ervaringen van de jeugdigen verdeeld. Twee van de jeugdigen zien het gezinshuis als hun eigen thuis. Dezelfde jeugdigen benoemen dat er een goede en rustige sfeer in het gezinshuis hangt. Eén van hen geeft aan dat het komt doordat ze haar eigen kamer en haar eigen spullen heeft. Daarentegen geven twee andere jeugdigen aan dat ze het gezinshuis niet als een thuis zien. Volgens hen beide zou dit komen omdat hun ouders er niet wonen:

Nou dat gewoon je woont niet bij je ouders. Dat geeft wel dat thuis zeg maar of gevoel. Maar weet je voor de rest prima. Ik voel me hier op mijn plek laten we het zo zeggen (Daan, 17 jaar, vorm E)

Reguliere voorzieningen.

De meeste jeugdigen en ouders in de reguliere voorzieningen ervaren iets minder *steun en responsiviteit* vanuit de professionals. Zo vinden de jeugdigen en ouders dat de professionals weinig steun bieden bij school, werk en hobby's van de jeugdigen. Daarnaast vinden jeugdigen en ouders dat er niet altijd geluisterd wordt naar de behoeften en benodigdheden van de jeugdigen. De meest genoemde voorbeelden waren; wat ze willen doen in hun vrije tijd en wat voor eten ze willen eten. Enkele jeugdigen vinden wel dat er door de professionals wordt gekeken naar waar zij behoefte aan hebben. Ook geven de meeste jeugdigen aan dat ze altijd met hun problemen terecht kunnen bij de professionals. Daarnaast vertellen de meeste jeugdigen dat ze zich wel eens vervelen op de groep, omdat ze weinig activiteiten doen. Het merendeel van de ouders merken dat de jeugdigen het prettig vinden om eens in de zoveel tijd leuke activiteiten te doen met professionals, maar vinden wel dat ze dit nog meer kunnen doen. De meeste ouders vinden dat ze niet altijd op de hoogte worden gehouden over kwesties die hun kinderen betreffen. Als de ouders wat te horen krijgen van de professionals, is het vaker slecht nieuws dan goed nieuws. Op het gebied *van thuis voelen* zijn alle jeugdigen en ouders het eens over dat de jeugdigen zich niet thuis voelen. Voor sommige jeugdigen en ouders komt dit omdat de jeugdigen niet samen met hun familieleden wonen, terwijl het voor enkele jeugdigen en ouders komt omdat het voor hen meer als een instelling voelt dan een thuis.

Begeleiding, nacht...fucking alarm op mijn deur. Ik bedoel, ik snap enigszins wel, maar het is alle deuren zitten op slot. Ook wel een beetje van jo... dat hoeft niet perse.
(Delano, 13 jaar, vorm F).

Stabiliteit

Alternatieve vormen

Kleinschalige voorzieningen. De meeste jeugdigen en ouders in de kleinschalige voorzieningen ervaren voornamelijk *stabiliteit* in hun *verblijf*. Zo noemen de jeugdigen en ouders dat de jeugdigen mogen blijven tot ze zelfstandig zijn. Dit ervaren ze positief omdat er geen tijd aan gebonden is:

Uiteindelijk is er wel een tijd dat ze dan zegt je bent nou zelfstandig. Maar die krijg je ook pas als je er echt klaar voor bent. Dan voel ik niet een tijdsdruk ofzo daar word ik heel gestrest van (Emma, 17 jaar, vorm D)

Wat betreft *stabiliteit in professionals*, vinden de meeste jeugdigen en ouders dat het niet altijd stabiel is. Dit zou onder andere komen doordat de diensten wel eens overgenomen worden door andere professionals of doordat de jeugdigen niet weten bij wie ze met bepaalde vragen terecht kunnen. Vele jeugdigen en ouders lijken wel positieve ervaringen te hebben met de band die de jeugdigen hebben met andere jeugdigen op de groep. Belangrijkste reden hiervoor is dat de jeugdigen veel tijd met elkaar doorbrengen en elkaar beter kennen omdat ze in een kleine groep wonen.

Gezinshuizen. De meeste de jeugdigen en ouders ervaren *stabiliteit in verblijf en professionals* in de gezinshuizen. Aan hen werd door de gezinshuisouders verteld dat ze na hun achttiende nog mogen verblijven in hun huidige verblijf. Dit zouden beide jeugdigen en ouders positief ervaren.

Mijn voogd zei dat het maar tot mijn 18e kon. Maar toen hoorde ik dat dat langer kon, en daar was ik heel blij mee (Tess, 15 jaar, vorm B)

Ook lijkt er redelijk stabiliteit te zijn in de professionals volgens de jeugdigen en ouders. Dit komt volgens hen doordat er vaak vaste gezinshuisouders zijn en weinig sprake van wisseling. Eén van de vier jeugdigen verteld dat hij wel eens instabiliteit ervaart in professionals, omdat hij soms twijfelt wie er voor hem is en er soms wisseling is in gezinshuisouders. Wat betreft de *band met andere jeugdigen* op de groep vertellen alle jeugdigen en ouders dat de jeugdigen een goede band hebben met de anderen in het gezinshuis. Dit komt omdat de jeugdigen veel afspraken met elkaar en veel activiteiten ondernemen.

Reguliere voorzieningen

De meerderheid van de jeugdigen en ouders in de reguliere voorzieningen ervaren weinig *stabiliteit* wat betreft het *verblijf* en de *professionals*, maar ontbreekt er vaak ook een helder *toekomstperspectief*. De onzekerheid over de duur van het verblijf, ervaren de meeste jeugdigen en ouders negatief. Zij willen dat de hulp langduriger is:

Dat vind ik ook wel weer irritant. Dat ik maar tijdelijk hier ben. Want dan ben ik hier gewend en dan moet ik weer ergens anders en daar aan gaan wennen (Sarah, 16 jaar, vorm F)

Daarnaast ervaren de meeste jeugdigen en ouders de constante wisseling van de leiding minder prettig. Dit zou komen doordat beide jeugdigen en ouders hun verhaal telkens opnieuw moeten

vertellen aan verschillende leiding. Ook geven de meeste jeugdigen en ouders aan dat de nieuwe invallers vaak niet op de hoogte zijn van de regels en de taken op de groep, waardoor er onduidelijkheid ontstaat. Wat betreft de *band met de andere jeugdigen* op de groep, vinden de meeste jeugdigen en ouders dat niet alle professionals helpen in het contact met anderen. Maar dit komt doordat de meeste jeugdigen zelf hebben aangegeven hier geen behoefte aan te hebben en dat ze het contact zelf kunnen onderhouden.

Structuur

Alternatieve vormen

Kleinschalige voorzieningen. De *structuur* in de kleinschalige voorzieningen wordt door de meerderheid van jeugdigen en ouders prettig ervaren. Zij vinden dat er duidelijke *regels* zijn op de groep zoals de eet- en bedtijden, en dat de professionals hier consequent mee bezig zijn. Daarnaast vinden zij dat de professionals duidelijk zijn in waarom iets wel en niet mag. Wel geven een aantal jeugdigen aan dat de regels soms per professional kan verschillen, waardoor er wel eens onduidelijkheden kunnen ontstaan.

Het is bij elke opvoeder een beetje anders welke regels belangrijker zijn. Dat vind ik best wel moeilijk, dat we soms iets wel mogen en soms niet. Of dan mogen we bij anderen wel zeg maar iets en dan doet de andere echt alsof het heel raar is dat wij dat doen (Dina, 14 jaar, vorm A)

Gezinshuizen. Alle jeugdigen en ouders zijn het er over eens dat er weinig strikte *regels* gehanteerd worden in het gezinshuis, de regels die gehanteerd worden zijn voornamelijk; op tijd eten, op tijd thuis komen en op tijd naar bed. Volgens de meeste jeugdigen en ouders hebben de jeugdigen veel vrijheid in de gezinshuizen en mogen ze veel dingen zelf bepalen. Dit komt mede door de minder strikte regels die er gehanteerd worden.

Ik weet me vooral wel goed aan welke regels ik mij hier moet houden. Zijn maar een paar regels. Op tijd thuis komen en bij het eten zitten. En voor de rest heb je vrije gang hier (Yasmine, 14 jaar, vorm B)

Wel geven twee van de zes jeugdigen aan dat de bedtijden in de weekenden versoepeld moet worden, omdat ze vinden dat ze al genoeg hun best doen door doordeweeks zich goed aan de bedtijden te houden.

Reguliere voorzieningen

De *structuur* in de reguliere voorzieningen worden door de meeste jeugdigen en ouders minder positief ervaren. De meeste jeugdigen en ouders vinden dat er soms te veel regels zijn en de professionals hierin streng kunnen optreden. Ondanks de vele regels en strenge professionals, geven de meeste jeugdigen en ouders aan dat dit voor duidelijkheid kan zorgen. Deze duidelijkheid wordt door de vele jeugdigen en ouders als prettig ervaren, omdat de jeugdigen hierdoor weten waar ze aan toe zijn en waar ze zich aan moeten houden. Wat betreft de *vrijheid* die ze ervaren, vinden sommige jeugdigen en ouders dat er sprake is van een beperkte vrijheid. Hierbij wordt vooral genoemd dat de jeugdigen niet zelf mogen kiezen wat ze doen in hun vrije tijd. Daarentegen vinden enkele jeugdigen dat ze wel die vrijheid krijgen en ze wel eens zelf mogen kiezen wat ze doen in hun vrije tijd.

Autonomie

Alternatieve vormen

Kleinschalige voorzieningen. Alle jeugdigen en ouders vinden dat de professionals de jeugdigen stimuleren in het *zelfstandiger* worden. Dit doen ze onder andere door hen zoveel mogelijk zelf te laten doen en hen zelf problemen te laten oplossen. Een belangrijke reden hiervoor is dat de meeste jeugdigen de kleinschalige voorzieningen mogen verlaten als ze laten zien dat ze voldoende zelfstandig zijn. De jeugdigen leren deze zelfstandigheid door bijvoorbeeld zelf hun was te doen, zelf hun kamer op te ruimen en zelf te koken. De professionals ondersteunen hen hierbij wanneer het nodig is en bieden de jeugdigen zoveel mogelijk ruimte om dit te kunnen ontwikkelen. Daarnaast vertellen de meeste jeugdigen en ouders dat de jeugdigen zelf hun keuzes mogen maken zoals wat hij of zij doen in hun vrije tijd, en dit positief ervaren.

Gezinshuizen. Meerderheid van de jeugdigen en een ouder vinden dat de gezinshuisouders de jeugdigen stimuleren in het *zelfstandig worden* en zelfstandige keuzes maken. Zo geven twee jeugdigen aan dat ze zelf regie hebben in de dingen die ze doen zoals de was draaien. Hierover krijgen zij regelmatig complimenten van de gezinshuisouders. Een ouder vertelt net als de jeugdigen dat de gezinshuisouders de jeugdigen helpen in het zelfstandiger worden en dat ze veel *ruimte* bieden aan de jeugdigen om te kunnen ontwikkelen. Beide jeugdigen en ouders zijn er over eens dat de jeugdigen zelf hun *eigen keuzes* mogen maken.

Ik heb niet het idee dat ze [naam dochter] zouden pressuren voor het nemen van zo'n vaccin. Ik heb echt het idee dat hun echt wel zoiets hebben van oke jij bent gewoon

over de twaalf. Jij mag daar zelf over beslissen. En dat ze daar dan vrede mee hebben.
(Moeder, 35 jaar, vorm B)

Reguliere voorzieningen

In de reguliere voorzieningen wordt er geen grote focus gelegd op het *zelfstandiger* worden volgens het merendeel aan jeugdigen en ouders. In één van de reguliere vormen verblijven jonge jeugdigen, die nog te jong zijn om zelfstandig te kunnen worden. Wel geven de meeste van deze jonge jeugdigen aan dat ze wel eens hun kamer zelf opruimen en dat de professionals hun hierin aanmoedigen. Echter, verwachten de professionals niet meer dan dat van de jongere jeugdigen volgens de meerderheid van de ouders. Ook de wat oudere jeugdigen geven aan dat zij door de professionals worden aangemoedigd om hun kamer zelf op te ruimen. Bovendien mogen ze soms mee koken met de professionals.

Betrokkenheid.

Alternatieve vormen

Kleinschalige voorzieningen. Bijna alle jeugdigen en ouders vinden dat de professionals het *contact tussen jeugdige en de ouder* stimuleert en ondersteunt. Dit doen ze door wekelijks contactmomenten in te plannen en regelmatig ouders op de hoogte te houden over de jeugdigen. Enkele jeugdigen vinden dat de professionals hen niet helpt in het contact met hun ouders en dat ze het contact vooral zelf onderhouden. Echter geven deze jeugdigen aan dat ze dit geen probleem vinden. Zo geeft één van de vijf ouders aan dat zij op de hoogte wordt gehouden door een nieuwsbrief waar zij om had gevraagd:

Want ik zei op een gegeven moment al vrij snel van goh hebben jullie helemaal geen nieuwsbrief ofzo? Nou dat wordt opgepikt en drie maanden later ligt er een nieuwsbrief op de deurmat! (Moeder, 52 jaar, vorm A)

Ook vinden de meeste jeugdigen en ouders dat de ouders *betrokken* worden bij kwesties zoals therapie en afspraken.

Gezinshuizen. Volgens de meeste jeugdigen en een ouder in gezinshuizen worden de ouders *betrokken* bij de opvoeding en behandeling van hun kind. Volgens deze jeugdigen en ouder helpen de gezinshuisouders goed bij het contact tussen ouder en jeugdige. Zo worden de ouders ook betrokken bij de belangrijke beslissingen die gemaakt worden voor de jeugdigen. Volgens een ouder helpen de gezinshuisouders niet alleen de jeugdigen met hun moeilijkheden,

maar ook de ouders zelf: *“Laatst dan moest [naam dochter] twee weken sowieso hier zijn omdat [naam gezinshuisouders] naar vakantie gingen. En ze wilden haar ook niet dwingen om mee te gaan want ze wilde niet mee. Maar dan ligt er ineens een envelop met drie honderd euro van ga daar maar iets leuks mee doen. Dat soort lieve dingen heb ik nog nooit van mijn hele leven meegemaakt.”* (Moeder, 35 jaar, vorm B)

Reguliere voorzieningen.

De meerderheid van de jeugdigen en ouders in de reguliere voorzieningen geven aan dat de ouders meer *betrokken* moeten worden bij de opvoeding en behandeling van de jeugdigen. Enkele jeugdigen en ouders geven aan dat de professionals hier niet veel aan kunnen doen, omdat de relatie onderling tussen ouder en jeugdige zelf al slecht is. Tevens geven enkele jeugdigen aan dat ze niet willen dat hun ouder(s) veel betrokken worden. Wel geven een aantal ouders aan dat de professionals hun wel eens betrekken bij belangrijke kwesties, maar dat ze dit nog meer kunnen doen door bijvoorbeeld regelmatig te bellen of te mailen.

Nou ik zou wel willen dat de lijntjes wat korter zijn indirect. Maar als er dingen zijn besloten, stuur gelijk of een appje of een mail of bel even. En waarschijnlijk krijg ik wel een bericht van hun maar het is dus of waarschijnlijk gisteren of eergisteren besloten dat ze daarheen kon. En dan krijg je dus een aantal dagen later pas een bericht (Vader, 46 jaar, vorm F)

Veiligheid

Ervaringen betreft de *veiligheid* op de groep wordt alleen in de reguliere voorzieningen besproken. Het merendeel van de jeugdigen en ouders vinden dat de jeugdigen zich onveilig voelen op de groep. Dit komt door de ruzies die er zijn op de groep, jeugdigen die elkaar bedreigen en de diefstal onder jeugdigen. Ook lijken deze jeugdigen eens te zijn over het optreden van professionals bij dit soort kwesties. Volgens hen doet de leiding weinig aan de onveiligheid die er heerst op de groep. Daarentegen ervaren enkele jeugdigen dit minder, en vinden zij dat de professionals door middel van structuur voor veiligheid zorgen.

Zolang ik op dit terrein ga zitten...ga ik me daar niet veilig voelen. Van ze lang zal ze leven niet. En dat weet ik. Ze zitten me laatst te bedreigen met de dood. Nou dan voel je je niet veilig. (Mike, 10 jaar, vorm C)

Of ik heb een keer politie gebeld omdat er gewoon weer messen weg waren. En ik hoorde hele tijd gewoon allemaal lawaai en was echt heel onveilig toen op dat moment (Serena, 18 jaar, vorm F)

Ouders lijken minder nadruk te leggen op de veiligheid op de groep. Enkele ouders benoemen dat hun kinderen het bij hen veilig vindt, maar niet dat het op de groep onveilig is.

Discussie

De bijdrage van het pedagogisch klimaat in de residentiële jeugdhulp aan de ontwikkeling van de jeugdigen, wordt steeds meer onderzocht (De Lange et al., 2015; Mourits & Addink, 2021; Nijhof et al., 2020). Onderzoek hiernaar in de verschillende vormen van residentiële jeugdhulp is echter nog beperkt en recentelijk pas op gang gekomen (Mourits & Addink, 2021; Nijhof et al., 2020). Het doel van huidige onderzoek was om meer inzicht te krijgen in het pedagogisch klimaat binnen de residentiële jeugdhulp middels de ervaringen van jeugdigen en ouders die hulp krijgen aangeboden. Specifiek is er gekeken naar de alternatieve vormen en reguliere voorzieningen van de residentiële jeugdhulp.

Resultaten laten zien dat de jeugdigen en ouders in de vormen van residentiële jeugdhulp zowel positieve als negatieve ervaringen hebben met het pedagogisch klimaat. Er is verschil te zien in de ervaringen van jeugdigen en ouders in de alternatieve vormen en jeugdigen en ouders in de reguliere voorzieningen. Het resultaat dat jeugdigen en ouders in de alternatieve vormen over het algemeen positievere ervaringen hebben met het pedagogisch klimaat dan de jeugdigen en ouders in de reguliere voorzieningen, komt overeen met de verwachting van huidig onderzoek.

Allereerst blijkt uit de resultaten dat de jeugdigen en ouders in de alternatieve vormen en reguliere voorzieningen steun en responsiviteit ervaren vanuit de professionals. Wel geven de jeugdigen en ouders in de alternatieve vormen meer aan dat ze de mate van steun en responsiviteit vanuit de professionals prettiger ervaren dan de jeugdigen en ouders in de reguliere voorzieningen. De jeugdigen en ouders in de alternatieve vormen voelen zich over het algemeen meer gehoord door de professionals, omdat er veel aandacht is voor de individuele wensen en behoeften van deze jeugdigen. Daarentegen ervaren de jeugdigen en ouders dit minder en voelen ze zich wel eens ongehoord door de professionals. Eerder onderzoek toonde ook aan dat de jeugdigen in de residentiële jeugdhulp vaak de individuele aandacht missen (Harder et al., 2006). Een mogelijke verklaring hiervoor is dat er door de grootte van de groep

in de reguliere voorzieningen, minder ruimte is voor zorg op maat en een individuele benadering vanuit de professionals (Nijhof et al., 2020). Daarnaast blijkt uit de resultaten dat de jeugdigen zich meer thuis voelen in de alternatieve vormen van residentiële jeugdhulp. Ander onderzoek naar de verschillende vormen van residentiële jeugdhulp laat vergelijkbare resultaten zien, namelijk dat kleinschalige voorzieningen en gezinshuizen zoveel mogelijk een gezinssituatie willen benaderen en een huiselijkere sfeer proberen te creëren (Mourits & Addink, 2021). Dit lijkt echter wel minder gedaan te worden in de reguliere voorzieningen. Jeugdigen ervaren namelijk minder een thuis gevoel in de reguliere voorzieningen door het gebrek aan een huiselijke sfeer. Deze bevinding onderbouwt eerder onderzoek waarin werd aangetoond dat er in de reguliere voorzieningen vaak weinig aandacht is voor de huiselijke sfeer en de huiselijke inrichting (Bekkema et al., 2019).

Ten tweede ervaren jeugdigen en ouders in de alternatieve vormen de stabiliteit en toekomstperspectief prettiger. Vooral in de gezinshuizen wordt de stabiliteit in professionals en in verblijf zeer prettig ervaren. Belangrijkste redenen hiervoor zijn de vaste gezinshuisouders op de groep en de goede band die ze met hen hebben. Ook is het voor de jeugdigen en ouders prettig om te weten hoelang ze in de vorm van hulp mogen verblijven, dit draagt namelijk bij aan een helder toekomstperspectief. Eveneens de jeugdigen en ouders in de kleinschalige voorzieningen ervaren de stabiliteit en toekomstperspectief prettig, maar minder dan in de gezinshuizen omdat er toch wel eens sprake is van wisseling in de professionals. Jeugdigen en ouders in de reguliere voorzieningen ervaren de stabiliteit en toekomstperspectief minder prettig, doordat er vaak sprake is van wisselende professionals en vele invallers. Dit komt overeen met eerder onderzoek die uitwijst dat jeugdigen in de reguliere voorzieningen weinig stabiliteit kunnen ervaren door de relatief grote team dat verantwoordelijk is voor de diensten (Nijhof et al., 2020). Ook geven de jeugdigen en ouders aan dat er veel onwetendheid heerst over de duur van hun verblijf, waardoor ze minder snel weten wat hen te wachten staat. Dit is ook in de literatuur terug te vinden, jeugdigen in de residentiele jeugdhulp worden namelijk onvoldoende voorbereid op hun toekomst en vertrek (Bakker, 2017)

Verder ervaren de jeugdigen en ouders redelijk veel structuur en regelmaat in de verschillende vormen van residentiële jeugdhulp. Zowel jeugdigen en ouders in de alternatieve vormen als de jeugdigen en ouders in de reguliere voorzieningen vinden dat structuur voor duidelijkheid zorgt. Wel ervaren de jeugdigen en ouders in de alternatieve vormen de regels minder strikt dan de jeugdigen en ouders in reguliere voorzieningen. Deze resultaten komen overeen met de resultaten van eerder onderzoek die aantoonde dat de jeugdigen in de reguliere voorzieningen vaak moeite hebben met het omgaan met regels (Harder et al., 2006). Ook blijkt

dat de jeugdigen in de alternatieve vormen meer vrijheden ervaren dan de jeugdigen in de reguliere voorzieningen. Dit resultaat is in lijn met eerder onderzoek waarin wordt aangetoond dat er vrijheidsbeperkende maatregelen vooral worden ingezet in de reguliere voorzieningen van hulp (Berger et al., 2019). Ook onderbouwt dit bestaande literatuur waarin werd gevonden dat er op de kleinere groepen minder de noodzaak is om uniforme regels te hanteren, waardoor de risico op repressie kleiner is en er een grotere kans is op positieve uitkomsten (De Valk, 2019; Harder & Knorth, 2007; Harder, 2018; Lipsey, 2009).

Tevens blijkt uit de resultaten dat het bieden van autonomie beter wordt gedaan in de alternatieve vormen van residentiële jeugdhulp. De jeugdigen in de alternatieve vormen krijgen door de professionals meer de gelegenheid om zelfstandig te zijn. Dit lijkt vooral te gebeuren in de kleinschalige voorzieningen. Daarentegen vinden de jeugdigen in de reguliere voorzieningen dat zij minder zelf mogen bepalen en niet altijd de kans krijgen om zelf het initiatief te nemen. Zo zouden de professionals veel voor de jeugdigen bepalen. Hierbij dient echter de kanttekening te worden gemaakt, dat de jeugdigen in de reguliere voorzieningen vaak jonger zijn dan de jeugdigen in de alternatieve vormen. De bevinding dat jeugdigen soms weinig inspraak ervaren over kwesties die hen betreffen, blijkt ook uit eerder onderzoek (Bramsen et al., 2018; Rap et al., 2019). Een mogelijke verklaring voor dat vooral jeugdigen in de kleinschalige voorzieningen zelfstandigheid aanleren, is dat dit vaak de reden van uithuisplaatsing is voor de meeste jeugdigen (Mourits & Addink, 2020).

Een andere opvallende bevinding van huidig onderzoek is de onveiligheid op de groep in de reguliere voorzieningen. Vele jeugdigen maar ook de meeste ouders vinden dat er wel eens onveiligheid heerst, doordat er veel agressie is op de groep en er veel ruzies ontstaan. Dit wordt alleen benoemd door de jeugdigen en ouders in de reguliere voorzieningen. Mogelijk ligt dit aan de ernst van de problematiek van jeugdigen die in de reguliere voorzieningen verblijven. Dit resultaat onderbouwt eerdere studies waaruit blijkt dat er in de reguliere jeugdhulp regelmatig onveiligheid heerst onder de jeugdigen en professionals door de ernstige gedragsproblematiek van jeugdigen (Jongepier, 2010; Nijhof et al., 2020).

Tot slot ervaren de jeugdigen en ouders in de alternatieve vormen het prettig dat de ouders veel betrokken worden bij kwesties die de jeugdigen betreffen. De professionals in de alternatieve vormen houden de ouders van de jeugdigen zoveel mogelijk op de hoogte over de behandeling en opvoeding van de jeugdigen. In de reguliere voorzieningen lijkt dit minder gedaan te worden. Echter wordt door vele jeugdigen verteld dat zij hier geen behoefte aan hebben en liever niet willen dat hun ouders overal bij betrokken worden. Wel geven de ouders in de reguliere voorzieningen aan dat zij wel betrokken worden bij bepaalde kwesties, maar dat

de professionals dit nog meer kunnen doen. De bevindingen zijn deels in strijd en deels in lijn met de bevinding dat jeugdigen de betrokkenheid van ouders belangrijk vinden in de residentiële jeugdhulp (Daamen, 2017). Het is mogelijk dat de jeugdigen in de reguliere voorzieningen een slechtere relatie hebben met hun ouder(s) dan de jeugdigen in de alternatieve vormen, waardoor ze weinig behoefte hebben aan de betrokkenheid van hun ouders.

Limitaties en vervolgonderzoek

Huidig onderzoek biedt een duidelijk inzicht in het pedagogisch klimaat in de residentiële jeugdhulp, maar kent ook een aantal beperkingen. Allereerst bleef de doelgerichte steekproef beperkt tot een zevental aan vormen in de residentiële jeugdhulp en bestond het uit een relatief kleine participantengroep. Hierdoor is de externe validiteit van dit onderzoek aan de lage kant, omdat er niet gegeneraliseerd kan worden tot alle uithuisgeplaatste jeugdigen in de jeugdzorg. Een aanbeveling voor vervolgonderzoek is het combineren van kwalitatief en kwantitatief onderzoek, ook wel mixed methods onderzoek genoemd. Middels de mixed methods onderzoek kunnen er meer diepgaande inzichten verzameld worden over het pedagogisch klimaat in de residentiële jeugdhulp en kan daarnaast de externe validiteit verhoogd worden (Maxwell & Loomis, 2003). Daarnaast is er een grote kans op toevallige fouten in het codeerproces, omdat er voor huidig onderzoek geen interbeoordelaarsbetrouwbaarheid is berekend. Hierdoor kan de betrouwbaarheid van huidig onderzoek aan de lage kant liggen (Berendsen et al., 2021). Vervolgonderzoek zou de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid zeker moeten meenemen. Een andere beperking van dit onderzoek is de heterogeniteit van de problematiek van jeugdigen en de aard van de plaatsing (vrijwillig of gedwongen) in de verschillende vormen van hulp. In Tabel 2 kan er onderscheid gemaakt worden in of de jeugdigen vrijwillig of gedwongen uit huis geplaatst zijn en of het een eerste uithuisplaatsing is of meerdere uithuisplaatsingen. Volgens eerder onderzoek kan de impact van de plaatsing, vrijwillige kader of gedwongen kader, de ervaringen van jeugdigen in de residentiële jeugdhulp beïnvloeden (Creemers & Wissink, 2020). Hierdoor is het lastig om de ervaringen van de jeugdigen en ouders die verschillende redenen hebben voor een uithuisplaatsing of die verschillende problematiek hebben, met elkaar te vergelijken.

Praktische aanbevelingen en conclusies

Huidig onderzoek neemt een aantal aanbevelingen voor de praktijk met zich mee. Professionals zouden meer aandacht moeten besteden aan het individu. Vele jeugdigen hebben het idee dat er weinig met hun individuele wensen en behoeften wordt gedaan door de professionals, waardoor ze zich vaak ongehoord en niet geaccepteerd voelen. Het is mogelijk dat de professionals niet altijd de juiste kennis en vaardigheden weten te beschikken bij het

adequaat reageren op de wensen en behoeften van de jeugdigen (De Lange et al., 2015). Voor het ontwikkelen van een juiste houding en het ontwikkelen van specifieke vaardigheden, kan er training en supervisie aangeboden worden voor de professionals. Een andere aanbeveling voor in de praktijk is dat de professionals de ouders van de jeugdigen intensiever moeten betrekken bij de behandeling en opvoeding van hun kind. De samenwerking met ouders heeft zoals eerder genoemd een positief effect op de ontwikkeling van een jeugdige (Daamen, 2017). Een manier om dit te doen is het aangaan van een partnerschap met ouders. Eerder onderzoek wijst namelijk uit dat het aangaan van een partnerschap met ouders, de effectiviteit van de hulp vergroot (Daamen, 2017). Partnerschap houdt in dat de professionals de ouders meer als een partner moeten zien. Professionals moeten niet alleen afstemmen op de behoeften van de jeugdigen, maar ook op de behoeften van de ouders. Dit kunnen de professionals doen door meer naar ouders te luisteren en met hen te praten (De Lange et al., 2015). De laatste aanbeveling voor in de praktijk betreft de nieuwe alternatieve vormen van residentiële jeugdhulp. De overheid is vaker geneigd naar het bieden van hulp binnen de reguliere voorzieningen van jeugdhulp, omdat deze voorzieningen een kortdurig verblijf bieden aan de jeugdigen (VWS, 2018). Echter blijkt uit literatuur dat het algemeen welzijn van jeugdigen hoger is wanneer er een langdurig verblijf wordt geboden aan de jeugdigen (Courtney et al., 2018; Huefner et al., 2018). De overheid zou de gemeenten meer het budget moeten geven om deze kleinschalige voorzieningen in te zetten, aangezien de residentiële instellingen afhankelijk zijn van het budget van de gemeenten (VWS, 2018).

Concluderend kan gesteld worden dat de jeugdigen en ouders zowel positieve als negatieve ervaringen hebben met het pedagogisch klimaat, en dat verschillende onderdelen van het pedagogisch klimaat bijdragen aan de positieve uitkomsten van hulp. Uit huidig onderzoek is gebleken dat vooral stabiliteit, toekomstperspectief en veiligheid belangrijke voorwaarden zijn naast het bieden van een positief pedagogisch klimaat. Bovendien bleek dat er verschillen waren in de ervaringen van jeugdigen en ouders in de alternatieve vormen en jeugdigen en ouders in reguliere voorzieningen. Over het algemeen leken jeugdigen en ouders in de alternatieve vormen positievere ervaringen te hebben in vergelijking tot jeugdigen en ouders in reguliere voorzieningen.

Referentielijst

- Bakker, K. (2017). *Niet Thuis: over-leven en opvoeding in jeugdtehuizen*. Geraadpleegd op 7 december 2022, van <https://defenceforchildren.nl/media/2016/niet-thuis-over-leven-en-opvoeding-van-kinderen-in-tehuizen.pdf>
- Bederian-Gardner, D., Hobbs, S. D., Ogle, C. M., Goodman, G. S., Córdón, I. M., Bakanosky, S., Narr, R., Chae, Y., & Chong, J. Y. (2018). Instability in the lives of foster and nonfoster youth: Mental health impediments and attachment insecurities. *Children and Youth Services Review*, *84*, 159–167. <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2017.10.019>
- Berendsen, S., Van, H. L., Van Tricht, M. J., Verdegaal, L. M. A., Blankers, M., & De Haan, L. (2021). Het belang van interbeoordelaarsbetrouwbaarheid in psychofarmacologisch onderzoek. *Tijdschrift voor Psychiatrie*, *9*, 638-643.
- Bekkema, N., De Schipper, J. C., & Oosterman, M. (2019). Interviewstudie geweld in de residentiële jeugdzorg. In C. O. N. G. I. D. J. (Ed.), *Onvoldoende beschermd - Geweld in de Nederlandse jeugdzorg van 1945 tot heden: Bronstudie 1 bij het sectorrapport geweld in de residentiële jeugdzorg (1945-heden)*, *3*(1), 1-61. Rijksoverheid.
- Berger, M., & De Groot van Embden, J., & Huls, E. (2019). *Uithuisgeplaatst. En dan? Een onderzoek naar de toepassing van vrijheidsbepalende maatregelen in zorginstellingen voor kinderen*. Defence for Children. Geraadpleegd op 20 december 2022, van <https://defenceforchildren.nl/media/3544/uithuisgeplaatst-en-dan-webversie.pdf>
- Bramsen, I., Kuiper, C., Willemse, K., & Cardol, M. (2018). My path towards living on my own: Voices of youth leaving Dutch secure residential care. *Child and Adolescent Social Work Journal*, *36*, 365-380. <https://doi.org/10.1007/s10560-018-0564-2>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, *3*(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- CBS (2021, 29 oktober). *StatLine: Jongeren met jeugdzorg in natura: persoonskenmerken, peildatum, 2015-2020*. Geraadpleegd op 21 september 2022, van <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/82969NED/table?ts=1528190060326>
- Christiansen, O., Havik, T., & Anderssen, N. (2010). Arranging stability for children in longterm out of home care. *Children and Youth Services Review*, *32*, 913-921.
- Courtney, M. E., Okpych, N. J., & Park, S. (2018). Report from CalYOUTH: Findings on the relationship between extended foster care and youth's outcomes at age 21. *Chapin Hall at the University of Chicago*.

- Creemers, H., & Wissink, I. (2020). Jeugdrecht en jeugdbescherming: b. sociaal-wetenschappelijk aspect. *Delikt En Delinkwent*, 50(8), 662–667.
- Daamen, W. (2017). *Partnerschap met ouders: wat werkt*. Nederlands Jeugdinstituut. Geraadpleegd op 20 december, van https://www.nji.nl/sites/default/files/2021-05/WatWerkt_Partnerschap-met-ouders.pdf
- De Baat, M. & Berg-le Clercq, T. (2013, augustus). *Wat werkt in gezinshuizen?* Nederlands Jeugdinstituut. Geraadpleegd op 5 oktober 2022, van <https://www.jeugdhulp.be/sites/default/files/documents/artikel%20Wat%20werkt%20in%20gezinshuizen.pdf>
- De Lange, M., Addink, A., Haspels, M., & Geurts, E. (2015). *Richtlijn residentiële jeugdhulp voor jeugdhulp en jeugdbescherming* (2^e druk). Nederlands Jeugdinstituut. Geraadpleegd op 30 september 2022, van https://pure.rug.nl/ws/portalfiles/portal/43671643/Complete_richtlijn.pdf
- De Valk, S. M. (2019). *Under pressure: Repression in residential youth care*. Universiteit van Amsterdam. Geraadpleegd op 20 december, van <https://www.defenceforchildren.nl/media/3476/2019-02-06-proefschrift-stop-repressie-in-jeugdhulp-sophie-de-valk-samenvatting.pdf>
- Harder, A. T., Knorth, E. J., Zandberg, T. (2006). *Residentiële jeugdzorg in beeld : een overzichtsstudie naar de doelgroep, werkwijzen en uitkomsten*. SWP.
- Harder, A. T. & Knorth, E. (2007). Kleine groepen voor grote problemen : groeps grootte telt in de residentiële jeugdzorg. *Jeugd En Co Kennis*, 1(3), 86–89. <https://doi.org/10.1007/BF03085459>
- Harder, A. T., Knorth, E. J., & Kuiper, C. H. Z. (2020). Uithuisplaatsing van jeugdigen: Wat, voor wie, en wanneer? In A. Harder, E. Knorth, & C. Kuiper (editors), *Uithuisgeplaatste jeugdigen: Sleutels tot succes in behandeling en onderwijs*, 13-27. SWP.
- Huefner, J. C., Ringle, J. L., Thompson, R. W., & Wilson, F. A. (2018). Economic evaluation of residential length of stay and long-term outcomes. *Residential Treatment for Children & Youth*, 35(3), 192-208.
- Jongepier, N., Struijk, M., & Van der Helm, P. (2010). Zes uitgangspunten voor een goed pedagogisch klimaat. *Jeugd en Co kennis*, 4(1), 9-18. <https://doi.org/10.1007/BF03089308>
- Juffer, F. (2010). *Beslissingen over kinderen in problematische opvoedingssituaties. Inzichten uit gehechtheidsonderzoek*. Raad voor de Rechtspraak. Geraadpleegd op 20 december, van <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/>

Researchmemorandum20106_Beslissingen-over-kinderen-in-problematische-opvoedingssituaties.pdf

- Leipoldt, J. D., Harder, A. T., Kayed, N. S., Grietens, H., & Rimehaug, T. (2019). Determinants and outcomes of social climate in therapeutic residential youth care: A systematic review. *Children and Youth Services Review, 99*, 429-440.
- Leloux-Opmeer, H., Kuiper, C. H. Z., Swaab, H. T., & Scholte, E. M. (2017). Children referred to foster care, family-style group care, and residential care: (How) do they differ? *Children and Youth Services Review, 77*, 1–9. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2017.03.018>.
- Lindqvist, E. (2011). Planned treatment and outcomes in residential youth care: Evidence from Sweden. *Children and Youth Services Review, 33*(1), 21–27. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2010.08.007>
- Lipsey, M. W. (2009). The primary factors that characterize effective interventions with juvenile offenders: A meta-analytic overview. *Victims & Offenders, 4*(2), 124–14
- Maxwell, J. A., & Loomis, D. M. (2003). Mixed methods design: An alternative approach. *Handbook of mixed methods in social and behavioral research, 1*(2003), 241-272.
- Meij, H. (2011, maart). *De basis van opvoeding en ontwikkeling*. Nederlandse Jeugdinstituut. Geraadpleegd op 1 december, van <https://repository.officiele-overheidspublicaties.nl/CVDR/CVDR485585/1/xml/i303427.pdf>
- Meins, E. (2013). Sensitive attunement to infants' internal states: operationalizing the construct of mind-mindedness. *Attachment & Human Development, 15*(5-6), 524–544. <https://doi.org/10.1080/14616734.2013.830388>
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en sport. (2018). *Actieprogramma Zorg voor de Jeugd*. Rijksoverheid. Geraadpleegd op 20 december, van <https://open.overheid.nl/repository/ronl-af23cf62-42d6-46c2-959d-86d381898877/1/pdf/actieprogramma-zorg-voor-de-jeugd.pdf>
- Minkman, E., & Molenveld, A. (2020). Q-methodologie als methode om beleid te beschrijven, te ontwikkelen of te evalueren. *Beleidsonderzoek Online*. <https://doi:10.5553/BO/221335502020000001001>
- Mourits, E., & Addink, A. (2021, februari). *Richting geven aan kleinschalig verblijf*. Nederlands Jeugdinstituut. Geraadpleegd op 30 november, van <https://www.nji.nl/sites/default/files/2021-06/Richting-geven-aan-kleinschalig-verblijf.pdf>
- Nijhof, K. S., Laninga-Wijnen, L., Mulder, E., van Domburgh, L., Popma, A., & Konijn, C.

- (2020). Kleinschalige groepen binnen de jeugdhulp: een eerste verkenning. *Kind En Adolescent*, 41(2), 187–204. <https://doi.org/10.1007/s12453-020-00236-6>
- Rap, S., Verkroost, D., & Bruning, M. (2019). Children's participation in Dutch youth care practice: An exploratory study into the opportunities for child participation in youth care from professionals' perspective. *Child Care in Practice*, 25(1), 37-50. <https://doi.org/10.1080/13575279.2018.1521382>
- Roest, J. J., Dekker, A. L., Miert, V. S. L. van, Valk, S. de, & Helm, P. van der (2016). *Group climate instrument: handleiding*. Hogeschool Leiden/Universiteit van Amsterdam. Geraadpleegd op 1 januari, van <https://www.hsleiden.nl/binaries/content/assets/hsl/lectoraten/residentiele-jeugdzorg/handleidingen/handleiding-gci-2015.pdf>
- Stubenbort, K., Cohen, M. M., & Trybalski, V. (2010). The effectiveness of an attachment-focused treatment model in a therapeutic preschool for abused children. *Clinical Social Work Journal*, 38(1), 51-60.
- UN General Assembly. (2010, 24 februari). *Guidelines for the Alternative Care of Children : resolution / adopted by the General Assembly*. Refworld. Geraadpleegd op 20 december 2022, van <https://www.refworld.org/docid/4c3acd162.html>
- Van Dam, C., Nijhof, K., Scholte, R., & Veerman, J.W. (2010). *Evaluatie Nieuw Zorgaanbod: Gesloten jeugdzorg voor jongeren met ernstige gedragsproblemen. Eindrapport*. Radboud Universiteit & Praktikon. Geraadpleegd op 24 november, van <https://repository.ubn.ru.nl/bitstream/handle/2066/90312/90312.pdf>
- Van den Bergh, P., Weterings, T., & Schoenmakers, M. (2011). Gehechtheid en loyaliteit bij pleegkinderen: een analyse vanuit de theorie en de praktijk. *Tijdschrift voor Orthopedagogiek, Kinderpsychiatrie en Klinische Kinderpsychologie*, 36(3), 128.
- Van der Helm, P., Klapwijk, M., Stams, G., & Van der Laan, P. (2009). 'What works' for juvenile prisoners: the role of group climate in a youth prison. *Journal of Children's Services*, 4(2), 36-48.
- Van der Helm, P. (2011). *First do no harm. Living group climate in secure juvenile correctional institutions*. SWP.
- Van der Steege, M. (2013). Langdurig opgroeien van uithuisgeplaatste kinderen. *Jeugdbeleid*, 7(1), 23-28. <https://doi.org/10.1007/s12451-013-0005-3>
- Vermeer, H., & Groeneveld, M. (2017). Kinderopvang in kinderdagverblijven en gastoudergezinnen. In *Pedagogiek in beeld*, 139-151. Bohn Stafleu van Loghum.

Wiersma, M. & Van der Kooi, C. (2017). *Alle kinderen kansrijk. Het verbeteren van de ontwikkelingskansen van kinderen in armoede*. De Kinderombudsman.

Zijlstra, E., Richards, T., Josias, H. J., Mellema, R., van Os, C., & Harder, A. T. (2022). *Tussen werelden Entre mundunan Between worlds: Een verkennend onderzoek naar de zorg voor Caribisch Nederlandse jongeren die voor residentiële zorg naar Europees Nederland komen. Un investigashon eksploratorio tokante di kuido di hóbennan Hulandes Karibeño ku ta bin Hulanda Europeo pa kuido residenshal. An explorative study into the care for Caribbean Dutch children who come to the European Netherlands for residential care.81*. Rijksuniversiteit Groningen.

Bijlagen

Bijlage I: Codeboek

Tabel 3

Codeboek

Thema	Subthema's	Type	Beschrijving	Voorbeeldcitaten
Sensitiviteit	Minder sensitieve leiding	Inductief	Professionals die niet sensitief handelen	“Ik heb het zo vaak verteld! Maar wordt niets aan gedaan. Dus waarom zou ik het nog hoeven vertellen?” (Sylvain, 10 jaar, vorm C)
	Sensitieve leiding	Inductief	Professionals die wel sensitief handelen	“En meestal worden daar ook complimentje naar [naam jongere] uitgedaan, omdat ze het zo goed doet (Moeder, 52 jaar, vorm A)
	Beperkt netwerk jeugdige	Inductief	Jeugdigen met weinig of geen contact met hun netwerk	“Ik heb niet heel veel contact met vrienden” (Murat, 11 jaar, vorm C)

Stabiliteit

Huiselijke omgeving	Inductief	De huiselijke sfeer die er heerst binnen de vorm van hulp	“Ze voelt zich thuis, ze is daar ontspannen!” (Vader, vorm A)
Geen huiselijke omgeving	Inductief	Geen huiselijke sfeer die heerst binnen de vorm van hulp	“Nou ik vind het hier niet zo leuk. En thuis is het wel leuk vaak. En ja het is gewoon niet mijn familie en daarom voelt het zo” (Murat, 11 jaar, vorm C)
Wisselende werknemers	Inductief	Professionals die niet vast zijn en meerdere professionals op de groep	“Ik vind het sowieso minder fijn dat we geen vaste leidinggevend hebben” (Sarah, 16 jaar, vorm F)
Vaste leiding	Inductief	Professionals die vast zijn op de groep	“Ik vind het wel fijn gewoon, dat ze wel gewoon allemaal dezelfde begeleider hebben” (Moeder, 50 jaar, vorm A)
Ontbreken perspectief	Inductief	Jeugdigen die een helder toekomstperspectief missen	“Dat vind ik ook wel weer irritant. Dat ik maar tijdelijk hier ben. Want dan ben ik hier gewend en dan moet ik weer ergen anders en daar aan gaan wennen” (Sarah, 16 jaar, vorm F)

Toekomstperspectief	Inductief	Jeugdigen die een helder toekomstperspectief hebben	“Dus mocht ik hier wonen tot ik het allemaal op een rijtje heb” (Tess, 15 jaar, vorm B)
Moeilijke band met andere jongeren	Inductief	Jeugdigen die weinig of geen goede banden heeft met andere jeugdigen	“Alle kinderen op mijn groep doen irritant tegen mij” (Sylvain, 10 jaar, vorm C)
Fijne band met andere jongeren	Inductief	Jeugdigen die een goede band hebben met andere jeugdigen	“Bij twee kinderen vind ik het leuk om naar PlayStation te gaan” (Sylvain, 10 jaar, vorm C)
Afstand tot netwerk kind	Inductief	Hoe ver de jeugdigen van hun netwerk verblijven	“Mijn familie maar die wonen hier best wel ver vandaan” (Murat, 11 jaar, vorm C)
Randvoorwaarden			
Prettig structuur	Inductief	Jeugdigen die de structuur op de groep prettig ervaren	“Ja ik heb wel het idee dat (naam dochter) daar heel goed weet hoe juist die structuur en die duidelijkheid daar” (Moeder, 35 jaar, vorm B)

	Negatief ervaren structuur	Inductief	Jeugdigen die de structuur op de groep negatief ervaren	“Ik merk gewoon heel erg dat het daar heel strikt is. Daarom vind ik het soms ook niet leuk daar” (Moeder, 43 jaar, vorm C)
	Beleid	Inductief	Het beleid van de vorm van hulp	“Nou qua corona stijgingen aan de gang. Heb een beleid!” (Vader, 46 jaar, vorm F)
	Voedsel	Inductief	Regels wat betreft het eten en drinken	“Je kon tot tien uur ontbijten. Dan om half één lunch. Om vier uur theemoment. Om half zes eten en om acht uur theemoment” (Serena, 18 jaar, vorm F)
Autonomie	Alleen zijn	Inductief	De mate waarin een jeugdige op zich zelf kan zijn	“Op mijn kamer kan ik alleen zijn als ik wil” (Sylvain, 10 jaar, vorm C)

Zelfstandigheid	Inductief	De mate waarin een jeugdige zelfstandig kan zijn	“Ik draai best wel vaak zelf gewoon zelfstandig mijn was. Zelfstandig ruim ik mijn kamer op” (Baran, 17 jaar, vorm E)	
Eigen keuzes	Inductief	De mate waarin jeugdigen hun eigen keuzes mogen maken	“Nou ik mag zelf bepalen wat ik hier doe” (Mark, 13 jaar, vorm A)	
Weinig inspraak	Inductief	Jeugdigen die weinig zelf mogen beslissen	“Sommige dingen mag ik wel bepalen over wat ik zelf wil. Maar niet als ik ergens anders ga wonen. Dat mag ik niet bepalen” (Tess, 15 jaar, vorm B)	
Betrekken verzorgers	Betrekken netwerk rond de jeugdige	Inductief	Het stimuleren en ondersteunen van contact	“Ja ik word ‘s avonds gebeld dan en heel gedetailleerd uitgelegd” (Moeder, 43 jaar, vorm C)

Veiligheid	Betrokken	Inductief	Ouders die betrokken worden bij behandeling van hun kind	“Nou ik word betrokken bij belangrijke beslissingen over mijn kind, natuurlijk want ik ben een ouder met gezag” (Moeder, 51 jaar, vorm A)
	Niet betrokken	Inductief	Ouders die niet betrokken worden bij behandeling van hun kind	“Nou ik denk dat sinds ik hier ben dat daar helemaal niks is besproken met mijn moeder zeg maar” (Sarah, 16 jaar, vorm F)
	Onveilig voelen	Inductief	Jeugdigen die zich onveilig voelen op de groep	“Nou ze zitten me laatst te bedreigen met de dood. Nou dan voel je je niet veilig” (Mike, 10 jaar, vorm C)
